

Latweefch u Wifses.

Nr. 24. Zettortdeena 14tā Juhni 1845.

(Tahs beigas no ta slahsta, ar wirsrakstu:)

3 i m d s.

(Skattees Nr. 22.)

Tauna is Krausis trihs gaddus tanni skohla warreja palift. Schis ar wissu spehku us tahm mahzibahm, ko tur mahzijs, d'sinnahs, un ta is trihs gaddos winsch tik tahki bija eemahzijses, ka tas pats faru maijsiti zerreja nopolniht. Sawus skohlas gaddus beidsis, winsch zaur waddonu preezigs dewahs us mahjahn. Bet Krauses pamilie pasemmigi slaveja to Kungu sazzidama: Tas Kungs irr leelas leetas pee mums darrjis! Winna schehlastiba paleek muhschigi pat teem, kas to bihstahs un winsch iskauj tohs no wissahm behdahm.

Tas stahsts no ta ziimda, kauschu jaw diwi zilweki zaur to ta Kunga palihdsibu irr baudijufchi, wehl naw pagallam. Mehs leelakas leetas no ta dsirdesim, un dsirdesim, ka kahdā weeta tas Wissuangstakais jaw senn laikam parahdijses, ka winsch zaur pasemmigeem leelas leetas darra. Schihs stahstu beigas muhs us Sakschu semmes pilssatu Halle aiswedd, kur preelfch 150 gaddeem August Herrmann Franke tam Kungam dsihwoja, un zaur to svehtitus auglus dsihwodams nesse, un wianu labs darbs us behrnu behrneem paliks svehtā peeminnā. Pee schihs pilssatas Halle toreis un wehl lihds schodeen dauds fahls teek iswahrta (isralta). Tas Sakschu Kuhrwirsts Fridrikis I. gribbeja augstas mahzibas fahli schinni Halles pilssata saatift, un zehle turpat 1694tā gaddā augstu gudribas skohlu. Pee schihs skohlas Kuhrwirsts lihds ar dauds zitteem skohlmeisterem, to deewabihjigu wihru Franke, kas tanni laikā ta ihsta semmes fahls bija, sauze. Ja kur kahda firds to pasaules Glahbeju un Pestitaju tizzibā irr at-

sinnusi, tad tur ta nemittejami sveeschahs, zitteem mihlestibu un schehlastibu parahdiht, un kas darra zitteem ittin tāpat, ka tam tas Kungs darrjis, un ta arri skohlmeisters Franke darrija. Kristus mihlestibas gars bija winna firdi peepildijs, un tas faru brablu garrigu un mesigu truhkumu lohti noschehloja. Abbeju truhkums tobrihd bija lohti leels; jo wehl ne bija 50 gaddi pehz teem 30 breesmigeem karra gaddeem, kas wissā Europā bija plohsijuschees, pagahjuschi. Wehl tobrihd tee tumschī Jesuiscchu buntneeki ne bija mittejuschees schē un tur dauds assinu tapehz isleet, ka skohlas prahha apgaismoschanai, un apgahdaschanas nammi bahrineem un nabbaga behrnineem truhke. Tuhkstoschi behrni, ka lohpi besdeeribā un nefurmaschanā, baddā un plikkumā usauge. Frankam behrninu truhkums jaw ilgi firdi speede. Kahdā deenā winsch nabbagu krahschanas lahditi, ko tas farā nammā bija peekahris, atdarrija, 4 dahlderus 16 sefferus atradde. Franks preezigs tizzibā sazzija: Tas irr labs gohdigs naudas krahjumtinsch, ar to wajaga ittin labbu ko sagahdaht, es gribbu ar to nabbagu skohlu eesahkt. Dafch buhtu dohmajis, ka buhs mannim ar tahdu naudas masumtinu nabbagu skohlu eezelt un ne buhtu atgahdajeess, ko mihtais Pestitais sazzijis: „Wissas leetas tas eespehj, kas tizz. Franke schohs svehtus wahrduis pahrdohmaja, un winsch ar meesu un assini ne aprunnajahs, bet winsch tizzibā faru nodohmatu zettu staigaja. Par diwi dahldereem tas pirke skohlas grahmatas, un winsch kahdu nabbagu studenti pee fewim apstelleja, ka tas firdus nabbaga behrnus diwi stundas par deenu mahzitu. Franke tam par faru mahzibū 6 sefferus par neddelu algu apfohlija, un Franke to skohlu pats farā kohrteli eezechle, un tas stiori tizzjeja, ka tas Kungs tam katrā reisse to waj-

dfigu dahwinahs. Winna tizziba ne palikke kau-nâ. Tas Kungs deenu no deenas sirdis un roh-kas tà atdarrija, ka kaut Franke arween wairak behrnus peenehme, tad taſchu tai nabbagu ſkoh-lai nekab truhkums ne bija jazeesch. Zaur to tiz-zibâ ſtiprinyahts, wiſch lihds to gorriqu barribu arridsan to meesigu apgahdaja. Wiſch nommu iſreja, kur bahrini tikke ehdinati un audſinati. Mihleſtibas dahwanas tam deenu no deenas bag-gatigaki peenahze, und jaw 1697â gaddâ wiſch warreja nammu pirk, kur 172 behrni pee meefas un dwehſeles tikke apkohpti. Drihs ſchinni nam-mâ ruhme par masu palikke, un Franke Deewa wahrdâ warren leelu nammu eefahze buhweht, bet kur nu wiſſu nemt, ar ko ſcho eefahktu darbu pabeigt? Franke fazzija: Deewoſ ſik daudſ bija dewiſ, ka balkus ſchim darbam warreju no pirk, bet preefſch tahm zittahm leetahm man neddelu no neddelas no ſchehliqa Deewa rohkahm wai-jaga gaibit, ſtrahdneekeem algu aismakſaht, to darbu jo deenas prohjam ſtrahdaht. Un redſi, neddelu pehz neddelas un mehnest pehz mehnſcha-tas Kungs tamzik waijadjeſa peemette. Daudſ-reiſ tam nei ſchilingis lahditâ ne bija, ar ko tas ſtrahdneekeem algu buhtu warrejis aismakſaht un bahrineem maſiti pirk. Bet tannî azzumirkli, kad tas makſaſchanas brihdis atnahze, tas Kungs ſawu valihdsibu un fwehtibu fuhtija. Dasch zits buhtu ſawu ahtru vadohmu naudas truhkumâ nolahdejis, un wehlejees muhſchigi tahdu darbu ne eefahzis; bet Franke ne ap-nikke puhletees un ſawâ zerribâ ne ſchaubijahs; wiſch bija tizzibâ eefahzis un tas Kungs tam pa-lihdjeſa. Kad jaw tee leeli muhri puſſgattawi ſtahweja, tad kahdureiſ kahds ſohbugals garram eedams ſmehjahs fazzidams: „Kad ſchee muhri pauiſſam gattawi teek, tad es leekohs pee teem manni pakahrt.“ Schim netizzigam ſchis darbs ta-pat ne eespehjams, ka tam Isräla karra leelkun-gam pee Camarias rahdijahs, kad tas praweets Gelisa leelâ baddâ ſluddinajis, ka nahkoſchâ rihtâ par weenu puhru kweeschu miltu weenu ohtru un par weenu puhru meeschu miltu puſſohtru mak-fahs. Tas karra leelkungs to redſeja noteekam, ko tas Deewa wihrs Gelisus bija ſluddinajis,

bet tas ne dabbuja no tahm Deewa dahwanahm ehſt, ka tam tas praweets papreefſch bija ſluddi-najis: tu ar tawahm azzim redſeji, bet no tahm maiſehm ne ehdifi. Un tas tà notifke, jo to kar-ra leelkungu taſchu druhſma pilsata wahrtöſ nosveede. Un tà wiſch neapdohmigs wihrs ſa-wu mehli palaide, un ne atgahdajahs, ka tas Kungs par ktru weltu wahrdū ſohdu deenâ at-bildi präſſihs, redſeja tohs muhrus arween un arweenu augſtaki pazettam, un tam nabbagu nammam beidoht juſtu bes ka to uſkahre, uſ-leekam. Ja mehſ tam maſtizzigam ko gribbam wehleht, tad wehleſim tam muhſchibâ to, ka wiſch pee teem muhreem mirdams to wezzi ſchaubigu zilweku buhtu pakahris.

Tannî nammâ 1700 eegahje dſihwoht. Un Franke fadſihwoja, ka tannî 134 bahrini audſi-nati un kohpti, gandrihs 200 zitti behrni un 255 nabbagi ſtudentes ktru deenu tikke pee-ehdinati, un 2207 behrni un jauneiki no 175 ſkohlmeiſte-reem tikke mahziti.

Wehl ſchodecn ſtahw tee zaur Franke zelti nammi, un neſſ baggage ſwehtitus auglus. Tas ohtis dehls no tehwa Krause ar wahrdū Au-guſtis, bija tannî nammâ mahzitaju mahzibâ uſ-nemts. Kad winna neredsigs brahlis Frizzis brihwſkohlu Berlihnes pilsata weetu bija dabbujis, Auguſtis to uſ turren parwadija. Wiſch Zenne neredsigu ſkohlu apluhkojis, ſawâ ſirdi apneh-mahs tahdu paſchu ſkohlu Halles pilsata eetaiſiht. Kad Franke bahrinu nammu dabbi redſeht un tannî kehdu laizinu dſihwoht, tas, kad tam Deewa bihjiq ſrahts irr, nekad baſili un ſchaubigi ne präſſihs, kur to mantu taggad nems, tahdu nammu uſbuhweht? — Tahds tizzigis wihrs bija Auguſt Krause, wiſch valihdsibu pee Deewa mekleja un to tizzibâ atradde.

Auguſta brahlis bija trihs gaddus Berlihnes pilsata fadſihwojis, un tur daudſ labbu ſkiſtes rohkas dorbus, un ittin ihpaſchi Frizzis jauki ſpehleht bija eemahzijees. Schis armots to uſ tahm dohmahm wedde, ka tas zittadi labbaki maiſi ne pelnihs, ka, ja tas par muſikantu apkahrt wasafees. Schi irr ta ſlikta dſihwefohrt, ko ween neredsigs warr wehleſees. Winna brah-

lis tam labbaku zellu rahdija, winsch tam to padohmu dewe, us Halles pilfatu nahkt dsihwoht, un tur tam palihdeht preefsch neredsigeem skohlu ustaisiht. Sché tam tapat ka zitkahrt Frankam nauda pee namma buhweschanas truhke; bet ir scheem tas muhschigi baggats Deewa brihnischfigi palihdseja. Albi brahti pilni zerribas us Deewu, eesahze trim neredsigeem svehtus Deewa wahrdus un rohku darbus mahziht. Tas Kungs scheem mihtem zilwekeem drihs draugus ar svehtu rohku peefuhrtija. Un ja mihsli lassitaji no jums kahds kahdureis us Halles pilfatu nahktu, tad juhs tanns preefschilfata Glauchâ, turu pee Franka bahriau namma Krauses neredsigu skohlas nammu atraddiseet. Gita eekschâ, juhs tur atraddiseet aprinki dauds neredsigus ap sawu skohlmeisteru, to mahzitaju Krause sehscham, undsirdeet ka winsch saweem behrneem no mihsli Pestitaja stahstih, ka schis zilwekeem, ja tee eeksch winnatazz, grehfus peedohd un mecru firdi stahda. Jeb warrbuht trahpiseet spehlejamu stundu, tad dabbuseet dsirdeht, ka Frizzis Krause us Ulfi kohschi spehle, un ka winna neredsigi skohlas-behri tam Kungam slawas-dseefmu dseed, kas to neredsigu arridsan us winna tumschu zellu wadda. Jeb juhs atraddiseet wissus rohku darbus strahdajam; juhs redsefeet, ka zitti audihs tihklus, zitti vihs no urzinahm kurrischus, wehl zitti schuhs kurpes, jeb zitti wehl zittus darbus strahdahs. Tas zimds, kas Tehylires dahrsâ tikkpe pazelts un aldohts, bija waddons us wisseem scheem labbeem notikumeem. Arridsan tas, kas scho laimigu leetu bija pazehlis, gribbeja rahn skohlabm ar tahn dahanahm falpobt, ko tas bija dabbujis. Winsch isgudroja un taifija daschadas maschihnes, kas neredsigeem lassischanai un rehkinaschanai bija derrigas, winsch teem taifija daschadas ammata leetas, ar ko see farwus rohku darbus weeglaki warreja pastrahdaht. Efkam winsch wisseem neredsigeem ammata leetas fataifija, tas Kungs to tur aissauze, kur neredsigeem azzis un kurleem ausis teek otداریتات. Arridsan mehs redsigi tur dauds tikkai tâ ihstâ gaischumâ atsibsim, un skaidri luhsfum, ko mehs scheitan tikkai effain tizzejuschi, un atsibsim, ka ar-

ridsan tas Kungs kurlus, mehmus, neredsigus un krohplus raddidams daudslabba semmes wîsfu darrijs. Ko tas Kungs zaur teem nelaiinigeem gribb irr mums taggad paslehyp; bet to mehs skaidri scheit noprohtam, ko winsch no mums gribb teem darram. Winsch no mums gribb, lai mehs, ka Tsabs, ta klibba fahjas, ta kurla ausis un ta neredsiga azzis effam. Kahdureis kabds baggats warrens un lepns kehnisch, wahrdâ Sesostris, sawds rattos fahpe, ko sirgu weetâ kehniris, ko winsch karrâ bija pahrsphejis, wilke. Kahds no teem rattu wilzejeem atgreeses us greesdamu ritteni luhkoja. Sesostris to jautaja: Kavehz tu ta pahrleku us to ritteni lubkoji? Schis tam atbildeja: Tam rittenim greeschotees es to mahzibu dabbuju: ka ta ritteni pusse, kas taggad wîsfu, drihs appakschâ buhs. Schee wahrdi Sesostrius ka pehrkons zaur kaulu smadsenehm gahje, un winsch tohs wahrdus sadishwoja. Schis gan wissu muhschu sawâ waldischanâ un gohdibâ paliske; bet winsch sawu azzu spohschumu pasaudeja, un warrbuht bija nelaimigaks par sawu wiss nabbagaku pawalstnecku. Winnam firdi tas meers truhke, ko farts zilweks zaure tizzibui us Jesu Kristu dabbu. Winsch to dsihwibas wehrtibu, kas katram zilwekam no schehastibas no Deewa us muhschigu lihgsmibu irr dohta ne atsinne, un pats sewi nokawahs. Altgahdajees arridsan mihslaus lassitais pee greesdama ritteng, jo tas tew arri to mahzibu no taras nevastahwigas buhschanas no fvehka un wahjibas, no wesselibas un newesselibas dohd; un gahda, ka tewim arridsan eepreezinachana un paligs ne truhkst, kad tew kahdureis taws laimes rittens fahktu greestees, un tu wahjibâ, fahpê un behdâs fahktu novuhstees! Ka tu us tahdu laiku gahdasi? Dahwids fakka: Labbi tam, kas par to naibagu apschehlojabs, to tas Kungs isglahbs behdu laikâ. Tas Kungs to atsvirdsinahs us winna slimmibas gu'tu; tu ispestili to no wissahm gruhtibahm. Un winsch tas Dahwida dehls, un kas arridsan winna Kungs bija, fakka: Swehtigi irr tee firdsschehligi, jo teem buhs schehlastibas dabbuht.

F. B...r,

Teesas fluddin a schanas.

Us parwehle schanu tafs Keiserifas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Kurſites pagasta teesas wiffi tee, kam labdas taifnas präffishanas buhtu pee ta nomitruscha Wezz Swahrdes nohmneeka Suttu Krista Herrmann, par kurra manti parradu dehl konkurse spreesta, us-aizinati, diwu mehneshu starpā, tas irr libds 19tu Juhli f. g., pee wirspeeminnetas pagasta teesas peeteiktees, jo wehla k newen wairs ne klauſihb. Krohna Kurſites pagasta teesa, tai 19tā Mei 1845. 1

Johnis Recklis, pagasta wezzakais.

F. W. Freiberg, pagasta teesas frihweris.

Kad ka prahā ſajukkuſi atraitne ka 1827tā gaddā mirruscha meschajunkera Ernst Bürger, ar wahrdū Lawibse, bſimmuſi Behrent, kas no labdas Ambohotes un Leel-Nikrabzes pagasteem peederrigas mantas masā Wormſabtes krohgā opkohpta bijusi, ne fenn ar nahwi aibgohjusi, bes ka tai mantineeki buhtu palikkuschi, kas winaas dſihwibas laikā buhtu rohdijuschees un labdu valihdsbu tai paſneeguschi, tad tee, kas schibis nclakes mantineeki dohmatohs buht, no Ambohotes pagasta teesas teek usaizinati, eekſch godda laika ar peederrigabni parahdışchanahm pec-meldetees, un tahe opkohpschanas makſu un zittas iſtehreſchanas atlihosinaht, ja ne — tad pebz ne-

wenu mantas mekletaju wairs ne peenems un ne klauſihb. Makſihts Ambohotes pilli, tai 14tā Mei 1845. 1

††† A. Uppineek, preeschefehdetajs.

G. U. Adolphi, pagasta teesas frihweris.

Wiffi porradi deweji ta Irlawas muſicas ſaimneeka Šahgeru Zahna Laubenbalka, kas fowas mahjaſ ne ſpebzibas dehl atdevis un par kurra manti parradu dehl konkurse spreesta, tohp usaizinati, libds 23ſchu Juhli f. g. pee ſchibis pagasta teesas peeteiktees, jo wehla k newen wairs ne klauſihb. Irlawas pagasta teesa, tai 21mā Mei 1845. 2

(L. S.) Otto Koch, pagasta wezzakais.

(Nr. 118.) Kollegien-Regiſtrator E. Schrwalb, pagasta teesas frihweris.

Wiffi tee, kam labdas taifnas parradu präffishanas buhtu pee teem Ugables ſaimneeleem Janne Meier no Vostu mahjahm, un Matihſa Grunte no Nowadneeku mahjahm, par kurru mantiham inventarium trubku ma un magasibnes parradu dehl konkurse spreesta, tohp usaizinati, wiffwebla k libds 4tu August f. g. pee ſchibis pagasta teesas peeteiktees, ja tee ne grīb ſawu teesu ſaudēht. Ugables poqasta teesa, tai 9tā Juhni 1845. 3

(L. S.) ††† Mattihs Runkalv, poqosta wezzb.

(Nr. 56.) E. Freiberg, pagasta teesas frihweris.

Maudas, labbibas un prezzi tirgus us plazzi. Nīhgā, tanni 11tā Juhni 1845.

Sudraba naudā.	Rb.	Kv.	Sudraba naudā.	Rb.	Kv.
1 jauns dahlberis geldeja	1	33	1 poħds kannepu tappe malkahts ar	1	10
1 pubrs rudsu tappe malkahts ar	1	75	1 — linnu labbakas ſurtes	2	—
1 — kweesdu — —	2	50	1 — ſliktakas ſurtes	1	80
1 — meeschu — —	1	50	1 — tabaka — —	—	75
1 — meeschu - putraimū	2	25	1 — dselses — —	—	80
1 — ausu — —	1	15	1 — ſweesta — —	3	25
1 — kweesdu - miltu — —	3	50	1 muzza ſilku, preeschu muzzā	6	75
1 — bihdeletu rudsu - miltu — —	2	40	1 — — wiħfchunu muzzā	7	—
1 — rupju rudsu - miltu — —	1	80	1 — ſarkanas fahls	5	25
1 — ſirnu — —	2	50	1 — rupjas leddainas fahls	5	25
1 — linnu - fehklas — —	3	—	1 — rupjas baltas fahls	4	25
1 — kannepu - fehklas — —	1	75	1 — ſinallkas fahls	4	—
1 — ķimmenu — —	5	—			

Brih w drifke h.

No juhmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-raths A. Beitler.

No. 203.